

1–6. ÉVFOLYAMOS TANULÓK TÁRSADALMI ÉS ÁLLAMPOLGÁRI ISMERETEINEK VIZSGÁLATA HAGYOMÁNYOS ÉS ONLINE TESZTKÖRNYEZETBEN

Kinyó László

SZTE Neveléstudományi Intézet

Kulcsszavak: állampolgári kompetencia; számítógép alapú mérés-értékelés

Az elmúlt években hazánkban több tantárgy és műveltségterület esetében megkezdődött a papír alapú mérőeszközök számítógép alakra történő átültetése, s ezzel párhuzamosan lezajlottak az áttérés sajátosságait feltáró első médiahatás-vizsgálatok is (Hülber és Molnár, 2013; Molnár, 2010; R. Tóth és Hódi, 2010). Az állampolgári kompetenciához és annak egyik meghatározó területéhez, a társadalmi és állampolgári ismeretekhez kapcsolódó számítógép alapú vizsgálatok nemcsak Magyarországon, hanem globális viszonylatban is újszerű vállalkozásnak bizonyulnak. Mindössze egyetlen olyan lezajlott kutatásról van tudomásunk, amely az állampolgári kompetencia területéhez kapcsolódóan papír és számítógép alapú mérések eredményeinek összehasonlító vizsgálatát tűzte ki célul (Vosylis és Malinauskienė, 2012).

2010-ben egy több területre kiterjedő, komplex kutatási program keretében az 1–6. évfolyamok számára a NAT társadalmi és állampolgári ismeretek területéhez kapcsolódóan papír alapú feladatok és feladatlapok készültek, amelyek bemérésére 2011-ben került sor három város iskolájában ($N_{pp}=1241$). 2012 folyamán elkészültek a papír alapú feladatok számítógép alapú változatai is. A számítógép alapú adatfelvétellel 2013 tavaszán ugyanazokban az iskolákban került sor, mint a papír alapú vizsgálatra ($N_{cb}=953$). A két független minta elemszámának eltérése miatt mintaillesztést végeztünk, melynek eredményeként a minták nemek és az anya iskolai végzettsége szerinti azonosságát sikerült biztosítani.

Jelen kutatásunkban arra keressük a választ, hogy (1) hagyományos és számítógépes tesztkörnyezetben milyen eredményeket érnek el az 1–6. évfolyamos tanulók a társadalmi és állampolgári ismeretek teszteken, (2) illetve kimutathatók-e nemek szerinti különbségek az eltérő médiumokon megoldott tesztek esetében az egyes évfolyamokon.

Eredményeink szerint a kidolgozott papír alapú és online tesztek belső konzisztenciája egyaránt megbízható minden mért évfolyamon (a Cronbach- α értékei 0,80 feletti), a Feldt-próbák eredményei alapján azonban 1–2. és 4–5. évfolyamon a papír alapú tesztek reliabilitása szignifikánsan magasabb a számítógép alapú tesztekénél ($W_{1.évf.}=0,50$, $W_{2.évf.}=0,68$, $W_{4.évf.}=0,68$, $W_{5.évf.}=0,65$; $p<0,01$). A tanulói átlagteljesítmények 47 és 70%p közöttiek; a papír alapú tesztek eredményei minden évfolyamon szignifikánsan magasabbak a számítógép alapú teszteredményeknél. A két médiumon mutatózó teljesítménykülönbségek a 2. és 5. évfolyamon 6-7%p-nyi, az 1., 3-4., 6. évfolyamon viszont 11-12%p-nyi különbségnek felelnek meg. Nemek szerinti különbségek nem jellemzőek a két médium teszteredményei esetében, szignifikáns különbségek csupán a 3. és 4. évfolyamon mutatkoznak. Mindkét esetben a lányok számítógép alapú teszteredményei magasabbak 7, illetve 6%p-tal.

Eredményeink összességében alátámasztják, hogy a kisiskolások társadalmi és állampolgári ismeretei hagyományos és online tesztkörnyezetben egyaránt megbízhatóan vizsgálhatóak.

A kutatás az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával a TÁMOP 3.1.9-11/1-2012-0001 azonosító jelű „Diagnosztikus mérések fejlesztése” című kiemelt projekt keretében valósult meg.